

29.8.2022

## **Lausuntoyhteenvedo - Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024-2030**

Esitysluonnos oli lausuntokierroksella 23.6. - 15.8.2022. Lausuntoja vastaanotettiin yhteensä 41. Lausunnon antoivat liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, puolustusministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, ulkoministeriö, valtioneuvoston kanslia, Aalto-yliopisto, Akava ry, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry, Ammattiliitto Pro ry, Business Finland Oy, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy, Elinkeinoelämän keskusliitto, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos, Helsingin yliopisto, Kemianteollisuus ry, Keskuskauppakamari, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry, Luonnonvarakeskus, Metsäteollisuus ry, Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry, Palvelualojen työnantajat Palta ry, Pirkanmaan liitto, Pohjanmaan liitto, Professoriliitto, SAK ry, Satakuntaliitto, Sivistystyönantajat ry, Suomen luonnonsuojeluliitto, Suomen Akatemia, Suomen Kuntaliitto ry, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry, Suomen Yrittäjät ry, Säätiöt ja rahastot ry, Tekniikan Akateemiset TEK ry, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy, Teknologiateollisuus ry, Tieteellisten seurain valtuuskunta, Tieteentekijöiden liitto, Tutkimuslaitosten yhteenliittymä Tulanet ja Uudenmaan liitto. Kaikki lausunnonantajat pitivät rahoituslakiesityksen tavoitteita kannatettavina.

### *1§ Soveltamisala*

Yhdessä lausunnossa ehdotettiin, että laissa tulisi tarkemmin määritellä, mitkä rahoitusmuodot kuuluvat lain piiriin.

### *2§ T&K-toiminnan rahoitus valtion talousarviossa*

Joissakin lausunnoissa tuotiin esiin huoli siitä, että mahdollinen tilapäinen BKT:n lasku voisi johtaa valtion T&K-rahoituksen supistumiseen, mikä heikentäisi esityksen tavoitteita.

Muutamit lausunnonantajat nostivat esiin valtion kasvavan T&K-rahoituksen rahoittamisen ja että sitä ei tulisi tehdä valtionvelkaa lisäämällä. Eräät lausunnonantajat katsoivat, että vaikka T&K-menot ovat tärkeitä, niiden lakisääteistäminen voi mahdollisesti syrjäyttää budjetista muita tarpeellisia määrärahoja.

Useat lausunnonantajat katsoivat, että suunniteltua valtion T&K-menojen lisäystä ei pitäisi käytännössä pienentää, vaikka yksityiset panostukset eivät kehittyisi rinta rinnan julkisten T&K-panostusten kanssa. Osa lausunnonantajista katsoi, että rahoituslisäyksen pienentämisen sijaan tulisi ensisijaisesti käyttää laissa mainittua mahdollisuutta kohdentaa T&K-rahoitusta uudelleen yksityisen sektorin T&K-toiminnan tehokkaammaksi edistämiseksi. Tuotiin esille myös, että julkisen sektorin TKI-toiminnan merkittävän vaikutuksen vuoksi yksityisen sektorin T&K-menojen laskiessa valtion rahoitusta tulisi olla mahdollista kohdentaa yksityisen sektorin lisäksi myös julkisen sektorin TKI-toiminnan edistämiseksi. Kahdessa lausunnossa ehdotettiin, että mahdollisuus pienentää lisäystä poistettaisiin laista.

### *3§ Suunnitelma*

Jotkut lausunnonantajat kiinnittivät huomiota siihen, että rahoitussuunnitelma laaditaan 8 vuodeksi, mutta hyväksytään vaalikausittain. Suunnitelman tulisi tuoda TKI-rahoitukseen ja -toimintaan ennakoitavuutta ja vakautta. Sen vuoksi olisi tärkeää, että suurista linjoista pidetään kiinni yli hallituskausien.

Eräät lausunnonantajat katsoivat, että suunnitelmaa tulisi laissa (pykälissä tai perusteluissa) luonnehtia tarkemmin tai siihen liittyvistä menettelyistä säätää laissa.

*Lausunnoissa annettu muu palaute*

Monet lausunnonantajat näkivät, että pelkkä T&K-rahoituksen lisääminen ei ole riittävää vaan on huolehdittava myös kotimaisten ja ulkomaisten osaajien saatavuudesta ja panostuksista koulutukseen sekä siitä, että toimintaympäristö kannustaa tekemään TKI-toimintaa ja investointeja Suomessa. Lisäksi moni lausunnonantaja näki, että lain jatkovalmistelussa on tärkeää kiinnittää huomiota perus- ja uteliaisuustutkimuksen merkittävään rooliin kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemisessa sekä yhteiskunnan osaamis pohjan vahvistajana.

Paljon lausuttiin suunnitelman yksityiskohtiin ja rahoituksen kohdentamiseen sekä valmisteilla olevaan T&K-toiminnan verovähennykseen liittyvistä asioista. Kyseiset huomiot eivät koske suoraan lakia vaan pikemminkin suunnitelman, hallitusohjelman ja vuosittaisten talousarvioesitysten laadintaa.